

تغییر کارکرد در برخی خانواده‌ها / اهمیت احساس امنیت کودک در خانه

محیط خانواده بهترین و مناسبترین محیطی است که کودک در آنجا ارزش‌ها و هنجارهای رایج را که باید در جامعه از آنها تبعیت نماید فرا می‌گیرد و همچنین برعکس آن.

خبرگزاری مهر- محیط خانواده بهترین و مناسبترین محیطی است که کودک در آنجا ارزش‌ها و هنجارهای رایج را که باید در جامعه از آنها تبعیت نماید فرا می‌گیرد و همچنین برعکس آن.

انسان از زمانی که پا به عرصه وجود می‌نهد تنها جایی که برایش مکان امن به شمار می‌رود تا در آن به رشد و پرورش خود ادامه دهد، همانا محیط خانواده است. محیط خانواده علاوه بر تأمین نیازهای مادی و فراهم نمودن شرایط رشد فیزیکی انسان، محیطی است که آدمی را قادر می‌سازد تا در آن به رشد و تعالی معنوی و روحی خود نیز بپردازد. محیط خانواده بهترین و مناسبترین محیطی است که کودک در آنجا ارزش‌ها و هنجارهای رایج را که باید در جامعه از آنها تبعیت نماید فرا می‌گیرد.

کودک در خانواده با قوانین اولیه آشنا شده و وظایف فردی و اجتماعی خود را به خوبی درک می‌کند. محیط خانواده در حقیقت کانالی است که نسل جدید آنچه را که ساخته و پرداخته گذشتگان بوده و به عنوان قوانین لازمه زندگی است از آخرین بازماندگان اجداد خود که والدینش باشند فرا می‌گیرد و خود در زنجیره گردش زمانی همان نقشی را که والدین در برابر وی ایفاء نموده‌اند برای نسل بعد از خود ایفاء می‌نماید.

تأثیرات رفتاری و کرداری و حتی پنداری اعضای تشکیل دهنده خانواده بر روی کودک که در رأس آنها پدر و مادر قرار دارند، بسی حائز اهمیت است. کودک در ابتدای تولد و در دوران یادگیری و کسب عادت چیزی را به درستی نمی‌داند و درک تمیز و تشخیص خوب از بد را نیز در خود نمی‌بیند.

کودک از ابتدای زندگی هر آنچه را که می‌بیند و یا با گوش می‌شنود آنها را درست دانسته و تقلید می‌کند. او نهایت تلاش خود را مبذول می‌دارد که همیشه مورد مهر و محبت والدین قرار گیرد و رفتارهای تقلیدیش به گونه‌ای باشند که سبب آزار دیدن و یا تنبیه شدنش را فراهم نیاورند. کودک بیش از هر کسی خود را نیازمند والدین دانسته و مطمئن‌ترین نقطه امنیتی را محیط خانه کنار والدین می‌داند.

زمانی که مشاهده می‌شود کودکی از خانواده خود گریزان است و یا خانه را ترک گفته و زندگی آواره و بی سرپناه بیرون را بر محیط خانواده ترجیح می‌دهد باید ابتدای امر به این نکته توجه نمود که چه عاملی در خانه وجود داشته که کودک نتوانسته زندگی در کنار مادر و یا پدر را تحمل نماید. بر اساس تحقیقات به عمل آمده معلوم گردیده که دو عامل اساسی در گریز و فرار کودکان از خانه سهیم هستند: 1- دلایل روحی- فرهنگی 2- دلایل اجتماعی- اقتصادی

محیط خانواده مناسب ترین و مساعدترین مکان برای رشد کودک و تعالی فکری و جسمی اوست، اما در عین حال محیط خانواده همچنین می‌تواند مکان مساعدی برای بزهکاری و اعمال خلاف باشد.

زمانی که والدین خلاف رسالت و مسئولیت خود عمل کرده و در تربیت و پرورش کودک سهل انگاری نمایند و دست به کارهایی بزنند که برای کودک درس‌های تقلیدی غلطی را آموزش بدهد آن زمان کودک پرورش یافته در این نوع خانواده‌ها به سهولت در معرض جرایم و بزهکاری قرار می‌گیرند.

وجود روابط سالم در میان اعضای خانواده، داشتن حقوق متناسب با موقعیت کودک در میان سایر افراد خانواده اعم از خواهر و برادر، انتقال فرهنگ خودشناسی و دیگر شناسی در درک و وظایف فردی و اجتماعی در محیط خانواده برای کودک می‌تواند او را در مسیری درست و منطقی هدایت نموده و کودک از موهبت تربیت و سلامت روانی-فیزیکی برخوردار گردد. هر نوع رفتار درست یا نادرست والدین نسبت به کودک می‌تواند در او تغییرات و تأثیرات روانی-فرهنگی را ایجاد نماید.

وجود بحران‌های اقتصادی و مالی در زندگی و به تبع آن محروم ماندن از برخی موقعیت‌های اجتماعی نیز در بروز بحران‌های فکری در کودک دخیل است. اما مهمترین موضوع دلیل روانی فرهنگی است چرا که اگر کودک از لحاظ فرهنگی و ایجاد روابط درست با والدین مشکلی نداشته باشد، محیط خانه را به هر بهایی مورد دفاع قرار داده و حتی در محرومترین شرایط آنجا را امن‌ترین محیط خواهد

دانست. ارزش‌های زاینده از رفتار و پندار والدین برای کودک کتاب فرهنگی تلقی می‌گردد. کودک در مراحل و مقاطع مختلف زندگی و در حین رشد تمامی آنچه را که درک کرده یا فرا می‌گیرد با همان کتاب ارزشمند فرهنگ خانواده تطبیق داده و اشتباهات خود را تصحیح و قوانین ناقص را تکمیل‌تر می‌کند این نیز به نوبه خود ارمغانی برای نسل بعدی به حساب می‌آید.

به مواردی که می‌تواند در رشد و توسعه فکری و عملی کودک در خانواده سهیم و مؤثر باشد اشاره می‌کنیم:

1- خانواده باید در روابط خود همیشه هماهنگی و عدالت را رعایت نماید. وجود روابط خوب میان پدر و مادر و سایر اعضای خانواده و کمک‌های انجام گرفته نسبت به یکدیگر باعث می‌شود که کودک محیط خانه را امن و مطمئن دانسته و خود را در برابر مشکلات بدون سلاح حس نمی‌کند. احساس امنیت کودک در خانواده روح او را برای فراگیری کارهای دیگر و داشتن جایگاه مناسب در بین گروه مستعدتر می‌سازد. وجود خانواده سالم و مهربان باعث می‌شود که کودک خیلی سریع جایگاه خود را بیابد و وظایف خویش را به خوبی انجام دهد.

2- کودک با مقبول دانستن خود در محیط خانه به دنبال الگوهای دیگر نرفته و از ارزش‌ها و هنجارهای رایج در خانواده تبعیت می‌کند. این امر او را در ورود موفق به اجتماع یاری نموده و الفبای اجتماعی شدن را به خوبی حفظ می‌کند.

3- زمانی که کودک در خانه و میان اعضای خانواده احساس امنیت نماید، به راحتی خود راه‌های چاره‌ای برای مواجه شدن با مشکلاتش پیدا خواهد کرد. در صورت عدم موفقیت با در نظر گرفتن احساس اطمینان به والدین و اعضای خانواده به راحتی مشکل خودش را در میان نهاده و راه چاره را درخواست خواهد نمود.

4- اهمیت دادن به استعدادهای کودک و عدم سرکوب آن در محیط خانواده، حس اعتماد به نفس را در کودک افزایش داده و او خود را در برابر مسایل و مشکلات ناتوان حس نمی‌کند. از طرفی زمینه برای به واقعیت گراییدن آرزوها و ایده‌ها برای کودک فراهم می‌شود.

در خانواده سالم تمام یا بخشی از این موارد رعایت می‌شود و در چنین خانواده‌هایی کودکان بزهکار و یا مرتکب به جرم پیدا نمی‌شود.